

ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

I. ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ (10 ΜΟΝΑΔΕΣ)

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

- Να αποδώσετε περιληπτικά το περιεχόμενο του κειμένου που ακολουθεί σε 120 – 130 λέξεις.

Το εκπαιδευτικό μου ταξίδι συνεχίζεται...

Νίκου Τσούλια

Όταν έχεις ...φύγει από το σχολείο, ταλαντεύεσαι. Δεν ξέρεις αν θα πας προς αυτή την κατεύθυνση ή προς την ακριβώς αντίθετή της. Να «σχολειοποιήσεις» το γραφείο σου ή να το «αποσχολειοποιήσεις»; Για έναν εκπαιδευτικό, το γραφείο του δεν είναι απλά και μόνο μια προέκταση του σχολείου, το πεδίο της καθημερινής προετοιμασίας του και του αντίστοιχου απολογισμού του.

Είναι ένα διαρκώς διεγερμένο πεδίο, όπου εκφράζεται η εκπαιδευτική, επιστημονική και παιδαγωγική φυσιογνωμία του. Είναι γεμάτο με γραπτά, με τις δικές του σημειώσεις που με το πέρασμα φουσκώνουν από τις διαρκείς αναθεωρήσεις και ανανεώσεις και παίρνουν τη μορφή ενός ογκώδους ψηφιακού και έντυπου βιβλίου, με τα σχολικά βιβλία αλλά και με τα παράλληλα βιβλία του, που εμπλουτίζουν το μάθημα και δίνουν ουσιαστικά το μορφωτικό στίγμα κάθε εκπαιδευτικού αφού είναι απόλυτα προσωπικές επιλογές του.

Και όταν τελειώνεις την εκπαιδευτική σου καριέρα – πέρα από το σοκ που υφίστασαι, γιατί δεν ξέρεις πώς ακριβώς να διαχειριστείς την όλη ταυτότητά σου και τον αυτοπροσδιορισμό σου, που μετασχηματίζονται με τον πιο ανατρεπτικό τρόπο – έχεις να αντιμετωπίσεις το ερώτημα: πώς θα είναι εφεξής η σχέση σου με το σχολείο; Γιατί όταν είσαι εκπαιδευτικός, σχεδόν κάθε στιγμή σκέπτεσαι το σχολείο: τότε θα διορθώσεις τα γραπτά για να μην γκρινιάζουν οι μαθητές, τότε θα δεις τις εργασίες τους γιατί τις περιμένουν πώς και πώς αφού τις λαμβάνεις υπόψη σου μόνο προσθετικά στη βαθμολογία, πώς θα κάνεις το αυριανό μάθημα να είναι διαφορετικό από τις προηγούμενες φορές, πώς θα βρεις ένα σημαντικό θέμα της επικαιρότητας που να συνδέεται με το μάθημα για να αγκιστρώσεις πιο εύκολα τη σκέψη των μαθητών και κυρίως πώς θα επινοήσεις μια νέα τεχνική για τα αστέρια του σχολείου που έχεις στην Κατεύθυνση της Γ΄ Λυκείου... Και με όλο αυτό το συνεχές συνταίριασμα σκέψεων και συναισθημάτων πλάθεις την εικόνα σου με τόσο και τέτοιο «σχολικό υλικό», που ποτέ δεν μπορεί να φύγει από τη συνείδησή σου.

Αλλά η ζωή προχωράει και πρέπει να γυρίζεις τις σελίδες της και να ζυμώνεσαι την ίδια στιγμή με τα νέα ζητήματα που σου θέτει – αλλιώς είσαι χαμένος. Κάπου είναι εύκολη η αποσχολειοποίηση και κάπου όχι. Και είναι μια πολύ προσωπική υπόθεση στο πώς θα αξιολογήσεις και στο πώς θα ιεραρχήσεις το ξεκάρφωμα των επιμέρους πινάκων της εκπαιδευτικής τοιχογραφίας του γραφείου σου. Για μένα, το πιο δύσκολο σημείο, το λιγότερο ενδιαφέρον ήταν τα γραπτά διαγωνίσματα – και έτσι αυτά πήραν το δρόμο τους για το σχολείο, όπου είχαν ούτως ή άλλως τη θεσμική τους θέση. Παρόλα αυτά κράτησα τα γραπτά των δύσκολων διαγωνισμών της Κατεύθυνσης ως κορυφαία δείγματα και τα βάζω σε μια γωνιά ξεχωριστή, γιατί ξέρω ότι κάποια στιγμή θα νοσταλγήσω πολύ έντονα το σχολείο και αυτά θα

αποτελούν το δεύτερο ιεραρχικά πεδίο καταλαγιάσματος του ανταριασμένου συναισθήματος και της βασανιστικής νοσταλγίας, γιατί δεν περιλαμβάνει ούτε καν θεωρητικά κάποια επιστροφή στην εστία.

Την πρώτη θέση την κατέχουν οι Δημιουργικές εργασίες και ήδη αποτελούν το πιο απτό δείγμα της σχέσης μου με το σχολείο. Έχω κρατήσει τις πιο εμπνευσμένες εργασίες όλων των τελευταίων 10 χρόνων της καριέρας μου. Θα τις διαβάζω ξανά και ξανά. Θεωρώ βέβαιο ότι αρκετές θα αποτελέσουν αφετηρία για την αρθρογραφία μου. Εδώ άλλωστε έβλεπα το «Όλον» του μαθητή και κατανοούσα σε σημαντικό βαθμό την προσωπικότητά του και τη μορφωτική του αποσκευή αίροντας τη μονομερή προσέγγιση που μου επιβαλλόταν από τα μαθήματα που δίδασκα.

Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο εξίσου σημαντικό, τα Φύλλα Αξιολόγησής μου που έκαναν σχεδόν όλοι οι μαθητές και οι μαθήτριά μου κάθε χρόνο και σε κάθε τάξη. Στα τελευταία 10 χρόνια που εφάρμοζα αυτή τη μέθοδο αξιολόγησής μου συγκέντρωσα εκατοντάδες σελίδες. Εδώ πέραν της αριθμητικής βαθμολόγησης, που μου έκαναν σε επιμέρους πτυχές της διδασκαλίας μου και της γενικότερης εκπαιδευτικής μου συμπεριφοράς, υπάρχουν περιγραφικά τμήματα αξιολόγησής μου εκτεταμένα και με πολύ βάθος... Υπάρχουν γκρίζες και αρνητικές, φωτεινές και ένθερμες εκπαιδευτικές – και όχι μόνο – όψεις μου, που έχουν φοβερό ενδιαφέρον να τις μελετήσω τώρα με άνεση χρόνου, με απόσταση από την καθημερινή σχολική λειτουργία και χωρίς το άγχος του συναισθηματικού φορτίου που κουβαλούσαν όταν τις πρωτοδιάβαζα. Σε κάθε περίπτωση είναι ένας σημαντικός οδηγός για το πώς θα κινηθώ στη συνέχεια. Θα πρότεινα δε να το κάνουν όλοι οι εκπαιδευτικοί – αν θέλουν να βελτιώνουν τη λειτουργία τους, να βλέπουν τις προκαταλήψεις τους και τις λανθασμένες τακτικές τους, τις θετικές πλευρές της διδασκαλίας τους, όψεις του εαυτού τους. Να μη χάσουν αυτή τη μοναδική δυνατότητα της σχολικής διαδρομής τους.

Και έτσι το εκπαιδευτικό μου ταξίδι συνεχίζεται όχι μόνο με ονειροπολήσεις και ψευδαισθήσεις – που έχουν και αυτές την αξία τους – αλλά και με τον απόηχο των πιο αυθεντικών ίσως φωνών της διδασκαλίας μου και του εκπαιδευτικού μου προφίλ, η σχέση μου με το σχολείο ανανεώνεται με νέα ευρηματικά πεδία και η εκπαιδευτική μου φυσιογνωμία βλασταίνει εκεί που δεν το περιμένεις, σε ξερά μέρη του δέντρου...

II. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ - ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ (30 ΜΟΝΑΔΕΣ)

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α΄ΚΕΙΜΕΝΟ: Κωνσταντίνος Γκράβας: Ο γόνιμος “ευρωσκεπτικισμός” σε μια εξίσωση.

Στην ομιλία του τον περασμένο Νοέμβριο στην Αθήνα ο απερχόμενος τότε Αμερικανός πρόεδρος Μπαράκ Ομπάμα χρησιμοποίησε τα παρακάτω λόγια εν είδει πολιτικής παρακαταθήκης: «Έχουμε χρέος στην Ελλάδα ... πριν από εικοσιπέντε αιώνες, στους βράχους αυτής της πόλης δημιουργήθηκε μια νέα ιδέα, η Δημοκρατία και το Κράτος ... Καθ’ όλη τη διάρκεια της ανθρώπινης ιστορίας η φλόγα άναψε εδώ στην Αθήνα και ποτέ δεν έσβησε».

Δέκα περίπου μήνες μετά, ο προσφάτως εκλεγείς Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν διατύπωνε από τον λόφο της Πνύκας τη γαλλική θέση για το μέλλον της Γηραιάς Ηπείρου: «αν

εγκαταλείψουμε τον εμφύλιο στην Ευρώπη και τις μικρές μας διαφορές θα δούμε πόσα κοινά υπάρχουν στην Ευρώπη που υπήρχε εδώ και αιώνες, την Ευρώπη του Πολιτισμού».

Αμφότερες οι ομιλίες πραγματεύονταν το ζήτημα της Δημοκρατίας στη νέα παγκόσμια τάξη που διαμορφώνεται μετά τη μεγάλη χρηματοπιστωτική κρίση, τη «Μεγάλη Ύφεση» του 2007-9. Καθώς μετατοπίστηκαν οι τεκτονικές πλάκες του διεθνούς συστήματος, τα διαδοχικά ρήγματα που δημιουργήθηκαν στις οικονομίες της Δύσης μετέφεραν αποσταθεροποιητική ενέργεια σε κοινωνίες και λαούς. Άλλωστε, όπως διδάσκει η ιστορία, οι μεταβολές στην οικονομία επηρεάζουν την κοινωνία και εκβάλλουν στην ιδεολογία των ανθρώπων. Έτσι γεννήθηκε το αντισυστημικό κύμα που σάρωσε πρώτα τη Μεγάλη Βρετανία με το δημοψήφισμα υπέρ του Brexit το καλοκαίρι του 2016, και εν συνεχεία τις Ηνωμένες Πολιτείες με την εκλογή του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο τον Νοέμβριο του ίδιου έτους.

Όμως το μεν αποτέλεσμα των γαλλικών προεδρικών εκλογών την περασμένη άνοιξη ανέκοψε την ορμή του κύματος προτού περάσει τα σύνορα της Ευρωζώνης. Το δε πρόσφατο αποτέλεσμα των γερμανικών ομοσπονδιακών εκλογών καθιστά σύνθετη όσο και επιτακτική την ανάγκη διαμόρφωσης μιας ευσταθούς ισορροπίας στον γαλλογερμανικό (ορθότερα, από οικονομικής σκοπιάς: γερμανογαλλικό) άξονα, ο οποίος παραδοσιακά στηρίζει το ευρωπαϊκό οικοδόμημα.

Κατά τη γνώμη μου, και σε γλωσσικούς όρους διατυπωμένους ως μαθηματική εξίσωση, το μέλλον του υπερεθνικού οικοδομήματος θα κριθεί από την επίλυση της πολυπαραγοντικής σχέσης: [αποκατάσταση πληγών του ακήρυχτου οικονομικού πολέμου («εμφυλίου», όπως ανεφέρθη ότι χαρακτηρίσθηκε)] συν [διασφάλιση της νομισματικής ειρήνης] ίσον [πολιτική ολοκλήρωση της Ευρωζώνης]. Σε αυτό το πλαίσιο απαιτείται ένας γόνιμος «ευρωσκεπτικισμός» για την περαιτέρω ολοκλήρωση.

Ο ακήρυχτος «οικονομικός πόλεμος» εντός της Ευρωζώνης είχε παράπλευρες απώλειες και θύματα όπως όλοι οι αληθinoί πόλεμοι στην ιστορία. Καθώς προϊούσης της κρίσης αποστράγγιζε τις αδύναμες χώρες – κυρίως του Νότου – τόσο σε κεφάλαια όσο και σε ανθρώπινο δυναμικό, δημιούργησε σοβαρές πληγές στον οικονομικό και κοινωνικό ιστό όπως: τη δραματική εκτίναξη της ανεργίας – ιδιαίτερα των νέων –, τις διευρυμένες ανισότητες τόσο διακρατικά όσο και εσωτερικά, και τέλος, την ανεπαρκή ζήτηση για επενδύσεις με ασυμμετρία μεταξύ Βορρά και Νότου εν τη απουσία ενός μηχανισμού ανακύκλωσης πλεονασμάτων προς τις ελλειμματικές χώρες.

Στη μακρά διαδρομή του ευρώ ως πρωτίστως πολιτικού εγχειρήματος, η εμβάθυνση της συνεργασίας κατά μήκος του γαλλογερμανικού άξονα εδραιώθηκε στη βάση της «νομισματικής ειρήνης» που προϋποθέτει αλληλεξαρτήσεις και θεσμικές διευθετήσεις στο πλαίσιο αμοιβαία επωφελούς συνεργασίας μέσα από κοινό πλέγμα συμφερόντων.

Επιστρέφοντας στις δύο ιστορικές ομιλίες, ο μεν Αμερικανός πρώην πρόεδρος εκφώνησε τον λόγο του με την ήρεμη δύναμη του πλανητάρχη που αφήνει πολιτική κληρονομιά στη φιλελεύθερη παγκόσμια τάξη, ο δε Γάλλος πρόεδρος διατύπωσε το όραμά του με τη φορτισμένη

εγρήγορση του ηγέτη που καλείται να ισορροπήσει στο τεντωμένο σκοινί της ασταθούς ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Άλλωστε ο πρώτος παρέδωσε την εξουσία ενώ ο δεύτερος μόλις την ανέλαβε.

Σε κάθε περίπτωση, ο επόμενος χρόνος θα δείξει αν το κοινό νόμισμα παραμένει δυνάμει πολιτικό πρότζεκτ...

Β΄ΚΕΙΜΕΝΟ:

Δημήτριος Ζανδές: Δημοκρατία, “Societas” ή “Res Publica” (διασκευή)

Ρώτησαν τον αποβιώσαντα Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, Κωστή Στεφανόπουλο, στον διαδικτυακό ιστότοπο theschooligans.gr: “Πόσος καιρός λέτε ότι θα χρειαστεί στον κόσμο για να σας ξεχάσει, όταν θα σταματήσει να σας βλέπει στην τηλεόραση;” και ο τότε Πρόεδρος απάντησε αφοπλιστικά: “Μία μέρα”. Αρχή πρώτη της δημοκρατίας, η Ταπεινότης.

Περί δημοκρατίας, λοιπόν, το εγκώμιον. Αλλά ποιας δημοκρατίας; Της δυτικής res publica ή της Ελληνικής του Δήμου και της διακονίας του ατόμου στις επιταγές του συνόλου; Αυτό θα πρέπει να επανασυμβολίσει ο Δυτικός κόσμος. Τα λήμματα. Τώρα, που “η γαία πυρί μειχθήτω” ας επιστρέψουμε στα λήμματα, να δούμε αν τα αφήσαμε αλέκισστα, άσπιλα, ασάκισστα ή αν τα σαρώσαμε. Και ας αφηγηθούμε ξανά τον κόσμο που θα μεγαλώσουν τα παιδιά μας.

Είμαστε ευλογημένοι. Αυτή η χώρα μας έχει λογοβολήσει με μια σπάνια μοναδικότητα επιχώριων νοημάτων. Η Ελληνική Δημοκρατία προτάσσει το “κοινόν γίνεσθαι”. Ο κοινοτισμός ως κοινός τρόπος βίου. Η δυτική διαφορά χαώδης. Η ‘res publica’ κομίζει ετερότητα. Εναγκαλίζεται το κοινό συμφέρον μέσω της ατομικής ιδιοτέλειας. Αυτή μετέπλασαν οι δυτικές κοινωνίες στο τωρινό φρενοκομείο του καταναλωτισμού και του ανήκειν.

Εσχάτως, πληκτρολόγησα να ακούσω τον λόγο του απερχόμενου Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών. Δεν σας κρύβω ότι εμφορούμενος από τα γνωστά εθιστικά επαναλαμβανόμενα στεγανά της ελληνικής στερεοτυπικής νομοτέλειας ανέμενα “αμερικανίες”, συνθηματολογικές πομφόλυγες, λίγα ελληνικά για το συναισθηματικό υπογάστριο του Έλληνα “ιθαγενή” και πολλή αερολογία περί παγκοσμιοποίησης. Δικαιώθηκα στο ελάχιστο.

Αυτός ο λόγος θα μπορούσε να αποτελούσε αφετηρία αλλαγής πλεύσης. Σημείο εκκίνησης αναζήτησης μιας καλύτερης ζώσας δημοκρατίας. Αν αποτελεί τερματικό καριέρας και μόνο, φοβάμαι πως δεν διαφέρει διόλου από τις ρητορικούς γηραιόγλωσσους εγχώριους μονολόγους.

Τι το ελπιδοφόρο; Ανέγνωσα έστω στο “και πέντε” έναν άνθρωπο που οι λέξεις του σπίθισαν νόημα. “Αυτός ο κόσμος ο μικρός ο μέγας” εκκίνησε τον λόγο του με το δανειζόμενο από τον Ελύτη στίχο του “Άξιον Εστί” και με αυτό τον τρόπο εθέλησε να αποδώσει τιμή στην πνευματική μήτρα του δυτικού κόσμου, την Ελλάδα. Συνεχίζει: “Η Δημοκρατία, όπως και όλοι οι θεσμοί είναι ατελείς, μπορεί να είναι αργοί. Και οι πολιτικοί είναι αντιδημοφιλείς στις δημοκρατίες, γιατί εξ

ορισμού οι δημοκρατίες απαιτούν συμβιβασμούς. Ο Ουίνστον Τσώρτσιλ είχε πει ότι η Δημοκρατία είναι το χειρότερο πολίτευμα, με εξαίρεση όλα τα άλλα. Ο πιο σημαντικός τίτλος στη Δημοκρατία δεν είναι του Πρωθυπουργού ή του Προέδρου, αλλά αυτός του πολίτη”.

Βέβαια, “verba volant, scripta manent”(τα λόγια πετάνε, τα γραπτά μένουν) “μίστερ Πρέσιντεντ”. Ο δυτικός κόσμος φοβάμαι πως με αφετηρία αυτά τα λόγια πρέπει να εγκύψει αυτοκριτικά πάνω από τις κοινωνίες που δόμησε και να θυμηθεί εξολοκλήρου τους πνευματικούς κρουνούς που του δίδαξαν το 'κοινωνείν'. Να ψηλαφήσει ξανά τις δημοκρατικές του κοιπίδες και τις σχέσεις κοινωνίας του.

Ειδάλλως θα έρθει αντιμέτωπος με τις εκτρωματικές ομοιότητες (αν δεν έχει έρθει ήδη) που μας προειδοποίησε ο μέγας Πλάτων τον 4ο αιώνα π.Χ. Χωρίζει τα φαύλα πολιτεύματα σε Τιμοκρατία, Ολιγαρχία, κίβδηλη Δημοκρατία και Τυραννίδα. [...] Η κίβδηλη Δημοκρατία σκιαγραφείται ως η επιδίωξη των πλουσίων να μεγιστοποιήσουν τις κτήσεις τους. Εδώ αναπτύσσεται ο εσωτερικός διχασμός στην Πολιτεία. Η πολιτεία είναι ξέχειλη από ελευθερία και αδέσμευτη έκφραση γνώμης και ο καθένας, έχοντας εξουσία, φτιάχνει τη ζωή του κατά το δοκούν. Η πόλη βάλλεται από την ίδια της την ανομοιογένεια. Η σύνεση παρουσιάζεται ως ανανδρία, η αιδώς ως αφέλεια, με συνέπεια ο λιτά περιορισμένος νέος να αποχαλινώνεται.

Αναντίρρητα, χρειαζόμαστε έναν νέο επανασυμβολισμό της Δημοκρατίας. Μια μύηση στο αριστοτελικό “κοινόν άθλημα” στο οποίο ο άνθρωπος από τη φύση του διέπεται από τον ορθό λόγο και αποκτά το νόημά του μέσα από το “συνανήκειν” και τη “συνυπευθυνότητα” του κοινωνικού συνόλου.

Ο δυτικός κόσμος πρέπει να κοιταχθεί κατάματα και να ξανααφηγηθεί τον κόσμο που επιθυμεί, να μακροημερεύσουν οι γενεές που έπονται. Και σε αυτό το αφήγημα πρέπει να βάλει το απαύγασμα των ιδανικών του.

Το πιο βαθύ σκοτάδι είναι -ίσως- πριν να ξημερώσει.

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Α΄ Κείμενο

Ο αρθρογράφος αφορμώμενος από τις ομιλίες των Μπαράκ Ομπάμα και Εμανουέλ Μακρόν στην Αθήνα, εκθέτει τους προβληματισμούς του σε σχέση με το μέλλον του ευρωπαϊκού οικοδομήματος στη νέα παγκόσμια τάξη πραγμάτων και καταλήγει ότι αυτό θα κριθεί από την επίλυση μιας πολυπαραγοντικής σχέσης στο πλαίσιο ενός γόνιμου ‘ευρωσκεπτικισμού’.

Να παρουσιάσετε τους προβληματισμούς του αρθρογράφου και να σχολιάσετε το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει.

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Β΄ Κείμενο

«Αναντίρρητα, χρειαζόμαστε έναν νέο επανασυμβολισμό της Δημοκρατίας. Μια μήυση στο αριστοτελικό “κοινόν άθλημα” στο οποίο ο άνθρωπος από τη φύση του διέπεται από τον ορθό λόγο και αποκτά το νόημά του μέσα από το “συνανήκειν” και τη “συνυπευθυνότητα” του κοινωνικού συνόλου.»

Να αναπτύξετε το νόημα του πιο πάνω αποσπάσματος του κειμένου.

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Α΄ Κείμενο και Β΄ Κείμενο

Στα δύο πιο πάνω κείμενα κάποιες απόψεις των αρθογράφων ταυτίζονται. Αφού επισημάνετε την ιδεολογική αυτή ταύτιση, να τοποθετηθείτε κριτικά απέναντι σ' αυτήν.

III. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΛΟΓΟΥ (30 ΜΟΝΑΔΕΣ)

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ

Α΄ «Ο μόνος τρόπος να πετύχουν τελικά οι αλλαγές (στην Εκπαίδευση), είναι να μπορέσουμε να προχωρήσουμε το νήμα των μεταρρυθμίσεων σε μια κατεύθυνση που δεν θα κόβεται κάθε φορά με την αλλαγή της κυβέρνησης» (Κ. Γαβρόγλου).

Β΄ «Μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος δεν είναι η νομοθετική αντικατάσταση μιας διδακτικής μεθόδου με μιαν άλλη ... Είναι η αλλαγή προσανατολισμού, είναι η κυριάρχηση ενός νέου πνεύματος» (Αλ. Δημαράς).

- Να τοποθετηθείτε κριτικά απέναντι στις δύο πιο πάνω θέσεις, αναπτύσσοντας παράλληλα τις δικές σας απόψεις σε σχέση με τον σχεδιασμό, την υιοθέτηση και την υλοποίηση αλλαγών στην Εκπαίδευση. (500-600 λέξεις)

IV: ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ (20 ΜΟΝΑΔΕΣ)

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΆΛΛΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΡΟΣ Γ ΤΟΥ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ

1. Οι ερωτήσεις στο Μέρος αυτό θα δίνονται σε περιβάλλον περιορισμένου ή ευρύτερου κειμένου.

2. Οι ερωτήσεις θα περιλαμβάνουν κάποιες από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- Επισήμανση και διόρθωση γλωσσικών λαθών σε γραπτό λόγο
- Παραγωγή και σύνθεση λέξεων
- Συνώνυμα και αντώνυμα λέξεων
- Μετασχηματισμός προτάσεων, φράσεων, λέξεων
- Συμπλήρωση κενών σε κείμενο
- Ετυμολογία
- Ερμηνεία και χρήση λόγιων λέξεων και φράσεων
- Ερμηνεία λέξεων ή φράσεων ξενικής προέλευσης ή αντικατάστασή τους με αντίστοιχες της δημοτικής
- Άλλες παρόμοιες φύσης ερωτήσεις για τη γλώσσα.

3. Ενδεικτικά Παραδείγματα Ερωτήσεων στο Γλωσσικό Μέρος

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ 1

Στο πιο κάτω κείμενο υπάρχουν γλωσσικά λάθη. Να τα εντοπίσετε και να τα διορθώσετε. Δεν επιτρέπεται να αλλάξετε χρόνο ή φωνή στα ρήματα, ούτε να αντικαταστήσετε λέξεις με συνώνυμές τους.

Διαπίστωσα ότι στο κείμενο που έχετε ετοιμάσει παρεισέφρυσαν αρκετά λάθη. Για παράδειγμα, στα πεπραγμένα του έτους 2015 απαντάται συχνά η αναφορά στον τέως αντί στον πρώην επικεφαλής του τμήματος, ο οποίος αφυπηρέτησε πριν από τρεισήμισι χρόνια και τον διαδέχθηκαν στη συνέχεια περισσότεροι από ένας Ανώτεροι Λειτουργοί! Δεν απεκδύομαι της ευθύνης μου, ωστόσο, εν όψη της σύσκεψης που θα πραγματοποιηθεί την ερχόμενη εβδομάδα, πρέπει εντός της ημέρας να συγκληθεί η επιτροπή που έχει συστηθεί για το θέμα.

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ 2

Μετά τη 13η Νοεμβρίου 2015 στο Παρίσι διαφάνηκε πως η ισλαμική τρομοκρατία δεν είναι ένα ατύχημα διαδρομής αλλά μια από τις δραματικές **εκδοχές** της παγκοσμιοποίησης που ήρθε για να μείνει. Το πόσο δεν το ξέρουμε. Ξέρουμε μόνο ότι θα θρέψει έτι περαιτέρω την ισλαμοφοβία και τα **οριενταλιστικά** στερεότυπα. Ήδη ηχηρά διακηρύσσεται ότι το μετριοπαθές Ισλάμ είναι ένας μύθος, ότι η πολιτισμικότητα έχει πεθάνει και ότι η Ευρώπη «κατακτάται» **βαθμηδόν** από τους μουσουλμάνους.

Φυσικά απέναντι στην ανιστόρητη, συμφурματική και τελικά φοβική κατανόηση των «ισλαμικών φαινομένων» δεν μπορεί να διατυπώνεται ένας αφελής ουμανισμός ή μια αμετροεπής «ανοικτή» δικαιωματοκρατία. Τα ζητήματα είναι εξαιρετικά σύνθετα, ενίοτε επικίνδυνα, απαιτούν δε εξειδικευμένη **προσέγγιση** και επαγγελματισμό.

Νίκος Δεμερτζής, Από την ισλαμοφοβία προς τη διαπολιτισμικότητα,
εφ. Το ΒΗΜΑ, 24/01/2016 (δίασκειμή)

- Να γράψετε ένα **συνώνυμο** για καθεμία από τις ακόλουθες λέξεις, διατηρώντας τη σημασία που έχουν στο κείμενο, καθώς και τον γραμματικό και τον συντακτικό τους τύπο:

(α) εκδοχές   (β) οριενταλιστικά
(γ) βαθμηδόν   (δ) προσέγγιση

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ 3

Οι μεγάλες δυνάμεις δεν κάνουν κάτι πρωτοφανές. Βρίσκονται σε συνεχή ανταγωνισμό, πρωτίστως για τον έλεγχο της κατανομής ισχύος, περιφερειακά και πλανητικά. Κύριο αίτιο είναι ο φόβος ότι, εάν άλλες δυνάμεις **καταστούν** περιφερειακές ηγεμονίες, στη συνέχεια **θα επιδιώξουν** μια πλανητική ηγεμονία. Υπό το κράτος αυτού του φόβου παλεύουν ασταμάτητα, ώστε το σύστημα ισχύος να τις ευνοεί, και **επιδίδονται** σε έμμεσους παρεμβατισμούς ή - αναλόγως περιστάσεων - και σε άμεσους.

Π. Ήφαιστος, Ο ανταγωνισμός των μεγάλων δυνάμεων για τον έλεγχο της κατανομής ισχύος πλανητικά και περιφερειακά.
(δίασκευασμένο απόσπασμα από τον ηλεκτρονικό τύπο)

- Να μεταφέρετε τους πιο πάνω έντονα γραμμένους ρηματικούς τύπους του κειμένου σε **παρελθοντικό χρόνο** (παρατατικό ή αόριστο ή υπερσυντέλικο), χωρίς να αλλάξετε τη φωνή, το πρόσωπο και τον αριθμό τους.

(α) καταστούν   (β) θα επιδιώξουν   (γ) επιδίδονται

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΗ ΕΡΩΤΗΣΗ 4

- Αφού διαβάσετε το κείμενο που ακολουθεί, να συμπληρώσετε τα κενά με μία από τις λόγιες φράσεις/λέξεις που υπάρχουν στον πίνακα. Σημειώνεται ότι οι έξι (6) από αυτές περισσεύουν.

Φράσεις/λέξεις για συμπλήρωση κενών		
αντί πινακίου φακής	λυδία λίθος	το άκρον άωτον
τα άγια τοις κυσί	γη και ύδωρ	ειρήσθω εν παρόδω
εν τη ρύμη του λόγου	προφάσεις εν αμαρτίαις	αβρόχοις ποσί
συλλήβδην	οι παροικούντες την Ιερουσαλήμ	διά πυρός και σιδήρου

Κατά τη χθεσινή συνεδρία του Γενικού Διευθυντή με τους εκπροσώπους των εργαζομένων προκλήθηκε μεγάλη αναστάτωση, καθώς αποκαλύφθηκε ότι (1)..... γνώριζαν εκ των προτέρων το περιεχόμενο της απόφασης της Πειθαρχικής Επιτροπής. Αποδείχτηκε ότι ενώ ο συνυπεύθυνος για το σκάνδαλο και συνεργάτης του Γενικού κατόρθωσε να περάσει μέσα από τη δοκιμασία (2)....., ο υφιστάμενός του που ήταν, επίσης, εμπλεκόμενος τιμωρήθηκε παραδειγματικά.

Ο εκπρόσωπος των εργαζομένων καταφέρθηκε εναντίον της διεύθυνσης. Μάλιστα, (3)..... τού ξέφυγαν και κάποιες απρεπείς εκφράσεις. Όταν ο Γενικός Διευθυντής πήρε τον λόγο τον επέπληξε. Εκείνος, όμως, δήλωσε ότι μίλησε ανοιχτά, γιατί, όπως είπε: «έχουμε δημοκρατία και η ελευθερία της έκφρασης θεωρείται ως (4)..... της δημοκρατίας. Παρόλα αυτά, και οι συνάδελφοί του που παρευρίσκονταν στην ίδια συνεδρία τάχθηκαν (5) ..... εναντίον του εκπροσώπου τους εξαιτίας αυτής της συμπεριφοράς, μόλις αντιλήφθηκαν ότι το ύφος της ομιλίας του είχε εκτροχιάσει τη συζήτηση.

Στη συνέχεια, πήρε εκ νέου τον λόγο ο Γενικός Διευθυντής και εξήγησε ότι η διαρροή των πληροφοριών ενδέχεται να έγινε τυχαία αφού, κατά την προετοιμασία της απόφασης, τα σχετικά έγγραφα είχαν τοποθετηθεί κατά λάθος σε φάκελο που μάλλον κυκλοφόρησε μέσα στην εταιρεία για άλλο λόγο. Οι δικαιολογίες που χρησιμοποίησε όμως ακούστηκαν σαν (6)..... και έτσι η συνεδρία έληξε χωρίς αποτέλεσμα.